

ФАКУЛТЕТ СПОРТА И
ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

Проф. др Саша Пантелић

Историја туризма. Селективне врсте туризма

Ниш, 2017

ПОТРЕБЕ

- **ПРИМАРНЕ ИЛИ ЕГЗИСТЕНЦИЈАЛНЕ ПОТРЕБЕ**

потреба за храном, спавањем, физиолошке

- **СЕКУНДАРНЕ ПОТРЕБЕ**

туристичке потребе су још увек у домену секундарних потреба, и то оних вишег реда, јер до задовољења тих потреба долази тек када човек задовољи примарне.

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Постоје различита схватања научних радника о времену настанка туризма као друштвено-економског феномена.

Основна подела историјског развоја туризма дели се на све епохе:

- **Епоха туризма привилегованих класа и**
- **Епоха савременог туризма.**

основни фактори укључивања људи у туристичка кретања *слободно време и слободна новчана средства.*

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Старе цивилизације (Феникија, Египат, Персија, Кина, Индија, Грчка, Рим) - путовања слична туристичким ради успостављања:

- **мира** (*краљица Хачепсут 1500 година п.н.е.*),
- **трговине** религиозних разлога (*Делфи*),
- **здравствених** (*опоравак римских легионара*),
- **спортских** (*Олимпијске игре*),
- **забаве** (на јавним приредбама, атлетским такмичењима, гладијаторским борбама)
- **образовања.**
-

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Gee & Sola (1997), као редактори материјала Светске туристичке организације године говоре о пет развојних раздобља:

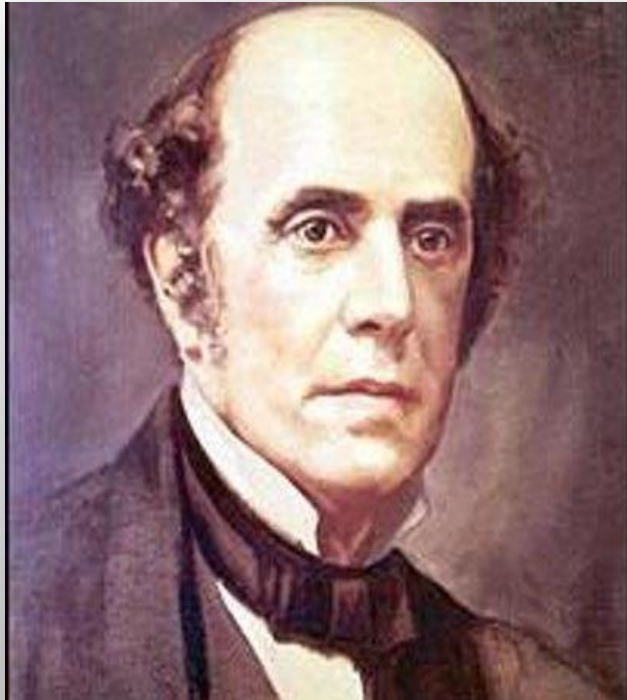
- Рано доба – прве цивилизације, Грчка, Рим, Азија, ...
- Средње доба – од V до XIV века: ходочашћа и истраживачка путовања,
- Доба ренесансе – од 14. до 17. века: едукативна путовања,
- Индустријска револуција – од 1750. до 1850. године и
- Модерни туризам – развој промета, лична потрошња, масовни туризам.

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Рани развој организоване туристичке индустрије можда се најбоље сагледава кроз прве туристичке екскурзије. Сматра се да су још **двадесетих година XIX века** из Енглеске организована путовања у делове Француске и Швајцарске.

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Thomas Cook

За незванични почетак развоја туристичких кретања узима се путовање које је организовао Томас Кук (продавац књига и свештеник).

1841. година

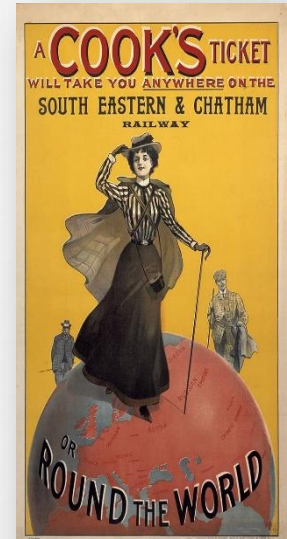
Скуп уметника

Изнајмио је услуге превоза возом за учеснике који би дошли на тај скуп.

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

1845. године, Кук је покренуо организацију путовања ради задовољства кроз своју компанију „Кукова путовања“ („*Cook's Tours*“).

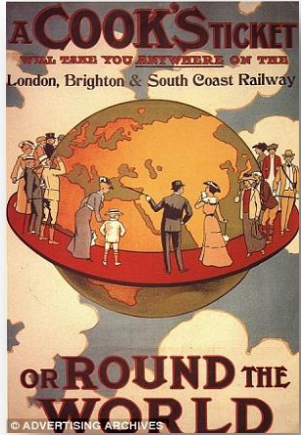
Средином XIX века оваква путовања су постала један од омиљених облика забаве и трошења слободног времена у Енглеској, а убрзо и у другим деловима Европе.

Уводи у оптицај резервацију, *vaucher*, програм пута (*itinerer*) и, практично, постаје утемељивач савременог - организованог - облика путовања.

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Кукова путовања била су углавном усмерена ка обали мора.

Енглези откривају нова места у северном Велсу, Шкотској и Ирској.

(прва туристичка путовања која се нису везивала за морске регије)

Изградња железничких пруга убрзала је ширење таласа туристичких путовања.

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Период **после I светског рата** посебно је значајан за развој туристичке индустрије:

Повећање броја туриста у туристичким регијама;

- Консолидација урбаних центара као туристичких локалитета;
- Даље јачање туризма у економској структури локалне заједнице и
- Ширење туристичких зона и креирање туристичких регија које се често формирају око нових, јефтинијих облика смештаја (кампови).

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Током тридесетих година XX века развија се домаћи туризам (средња класа може себи да приушти путовања, али не у иностранство).

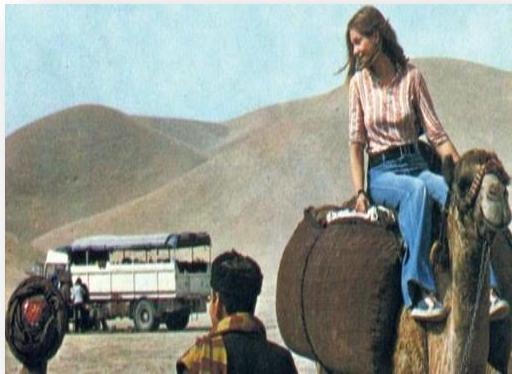

Након Другог светског рата, укупни опоравак економије условио је поновно јачање туристичког сектора (консолидује се прво домаћи туризам, који јача нарочито у периоду 1950-1970).

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Седамдесетих година XX века долази до опадања броја домаћих туриста.

Туристима се нуде егзотичнија путовања која **осамдесетих година** доживљавају праву експлозију (међународни туризам).

јачање саобраћаја,
интензивнији процесом глобализације,
раст глобалне економије,

.....

РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Касне 90-те и XXI век

Мотивација за учешћем у туризму се повећела захваљујући :

- **Велика изложеност медијима** - медији су веома подигли свест потрошача
- **Прихваћена „потреба“ да се побегне од стреса постмодерног урбаног начина живота**
- Препознавање честих одмора као потребе, пре него луксуза.

ФАКТОРИ РАЗВОЈ ТУРИЗМА

За туризам су потребни људи који имају:

МОГУЋНОСТ (новац и време)

МОТИВАЦИЈУ да путују

ПОКРЕТЉИВОСТ (превоз)

ТУРИСТИЧКИ СЕКТОРИ

- ❑ масовни и
- ❑ селективни туризам.

Масовни туризам не препознаје туристу као појединца, док *селективни* управо појединца туристу ставља у фокус.

Код селективног туризма понуда и туристички производ се обликује према туристи.

СЕЛЕКТИВНЕ ВРСТЕ ТУРИЗМА

У теорији и пракси користе се различити *термини*:

- Посебни облици туризма
- Специфични облици туризма,
- Туризам на бази посебних интересовања
- Тематски туризам
- Алтернативни туризам

Појам **‘селективни облици туризма’** користи се од почетка 70. година 20. века.

Постоје различите врсте селективног туризма, а њихова потпуна класификација (типологија) готово да и није могућа.

СЕЛЕКТИВНЕ ВРСТЕ ТУРИЗМА

Летњи туризам
Кампинг туризам
Културни туризам
Омладински туризам
Рурални туризам
Екотуризам

Планински туризам
Зимски туризам
Ловни туризам
Наутички туризам
Верски туризам

Летњи туризам

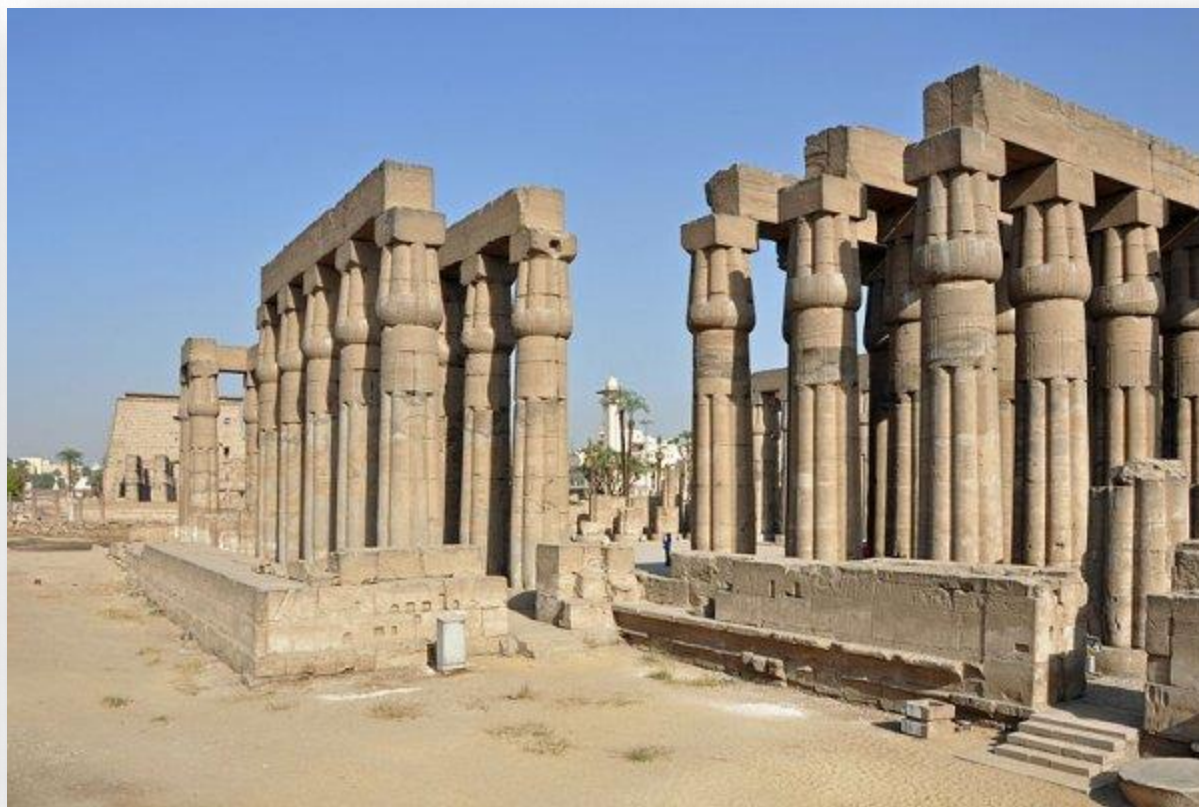
SEA
SUN
SAND

Кампинг туризам

Културни туризам

Омладински туризам

Рурални туризам

Еко туризам

Планински туризам

Зимски туризам

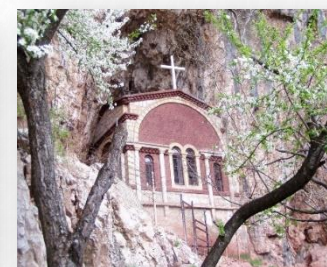
Ловни туризам

Наутички туризам

Верски туризам

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

Питања ?

др Саша Пантелић
ФАКУЛТЕТ СПОРТА И
ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА
У НИШУ

проф. др Саша Пантелић

spantelic2002@yahoo.com

panta@fsfv.ni.ac.rs